

Saksutskrift

Handlingsprogram 2026-2029

Arkivsak-dok. 25/03970-1
Saksbehandler Linn Hermansen Bolle

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	11.11.2025	15/25
2 Skole-, oppvekst- og kulturutvalget	11.11.2025	18/25
3 Eldrerådet	12.11.2025	10/25
4 Ungdomsrådet	13.11.2025	29/25
5 Formannskapet	17.11.2025	82/25
6 Kommunestyret	08.12.2025	
7 Arbeidsmiljøutvalget 2	10.11.2025	7/25

Møtebehandling

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak/innstilling

1. Handlingsprogram 2026-2029 datert 3. november 2025 vedtas.
2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:
 1. Netto driftsresultat skal være minst 1,0 prosent av driftsinntektene
 2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
 4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden
3. Driftsbudsjett 2026 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Områdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd». Rådmannen gis fullmakt til å endre rammene mellom kommunalområdene som følge av organisasjonsendringer i henhold til omstilling fase to.
4. Investeringsbudsjettet for 2026 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».
5. Betalingsregulativ 2026 vedtas med virkning fra 1. januar 2026.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 60 millioner kroner til videreutlån i 2026, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 89,306 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2026, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	64 98 01 00	Org.nr.	943 485 437
Postboks 144	Rådhuset, Rådhusgt.	Telefaks	64 98 01 01	Bankgiro	1613.07.00342
	1				
1541 Vestby	1540 Vestby				
post@vestby.kommune.no	www.vestby.kommune.no				

8. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
10. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til områdene.
11. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
12. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 304 739 kroner for små barn (0-2 år) og 161 240 kroner for store barn (3-6 år). For kapitaltilskudd benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
13. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2026 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 3. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 4. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
 5. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
 6. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen vedtatte eiendomsskattevedtekter gjeldende fra 2025, jf. eiendomsskatteloven § 10.
14. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.
15. Rådmannen gis fullmakt til å innfri Vestby Havn sine to lån i Kommunalbanken. Nedbetalingen finansieres ved bruk av Vestby havn sitt disposisjonsfond.

Saksutskriften bekreftes
Vestby, 18. november 2025

Cecilie Svarød

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksfremlegg

Rådmannens innstilling:

16. Handlingsprogram 2026-2029 datert 3. november 2025 vedtas
17. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:
 1. Netto driftsresultat skal være minst 1,0 prosent av driftsinntektene
 2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
 4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden
18. Driftsbudsjett 2026 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Områdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd». Rådmannen gis fullmakt til å endre rammene mellom kommunalområdene som følge av organisasjonsendringer i henhold til omstilling fase to.
19. Investeringsbudsjettet for 2026 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».
20. Betalingsregulativ 2026 vedtas med virkning fra 1. januar 2026.
21. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 60 millioner kroner til videreutlån i 2026, jf. kommunelovens § 14-17.
22. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 89,306 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2026, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
23. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
24. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
25. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til områdene.
26. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
27. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 304 739 kroner for små barn (0-2 år) og 161 240 kroner for store barn (3-6 år). For kapitaltilskudd benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
28. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2026 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 3. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 4. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
 5. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
 6. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen vedtatte eiendomsskattevedtekter gjeldende fra 2025, jf. eiendomsskatteloven § 10.

29. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.
30. Rådmannen gis fullmakt til å innfri Vestby Havn sine to lån i Kommunalbanken. Nedbetalingen finansieres ved bruk av Vestby havn sitt disposisjonsfond

SAKSUTREDNING:

1. SAKSOPPLYSNINGER

I henhold til §§ 14-3 og 14-4 i kommuneloven skal kommunen utarbeide en økonomiplan for de fire neste budsjettår. Planen skal vise utviklingen i kommunens økonomi, og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Rådmannens forslag til handlingsprogram 2026-2029 med vedlegg er fremlagt digitalt på kommunens hjemmeside.

Link til Framsikt: [Handlingsprogram 2026-2029](#)

1.1 Rådmannens innledning

Nok et år legges rådmannens forslag til handlingsprogram frem i en tid som er preget av stor usikkerhet. Situasjonen for kommunesektoren beskrives av mange som en "perfekt storm". Vi lever med høye renter, usikre skatteinntekter og med en krig i Europa og Midtøsten som påvirker økonomien både nasjonalt og lokalt. Vi får også stadig flere eldre innbyggere som trenger tjenester, samtidig som tilgangen på arbeidskraft synker.

Perspektivmeldingen forteller oss at:

- Økende antall eldre vil øke presset på helse- og omsorgstjenestene, noe som krever bedre ressursutnyttelse.
- Strammere økonomiske rammer betyr at kommunen må levere tjenester mer effektivt med færre ressurser.
- Klimaendringer gir behov for bærekraftig samfunnsplanlegging og klimatilpasning.
- Omstilling og innovasjon blir sentralt for å møte fremtidige utfordringer og forbedre tjenestelevering.
- Ny teknologi og digitalisering gir kommunen muligheter til å effektivisere tjenesteleveringen, men det krever investeringer i systemer og kompetanse.

Kommunen merker også et stadig økende forventningsgap. Dette gapet øker stadig, og det øker både i forhold til hva befolkningen forventer av kommunale tjenester og hva kommunen klarer å levere, og i forhold til hvilke forventninger overordnede myndigheter har til kommunesektoren. Etter rådmannens oppfatning er kanskje dette den største utfordringen Vestby kommune, og resten av kommunesektoren står foran.

Selv om bildet som presenteres over kan virke dystert, er det ikke krise i Vestby kommune, selv om også vår kommune merker at det har blitt vesentlig strammere økonomisk. Det er i rådmannens forslag til budsjett og handlingsprogram funnet plass til nødvendige økninger innen sosialhjelp, vedlikehold, lederstøtte, eldreomsorg, barnevern, psykisk helse og skole. Videre er det satt av midler til forventet vekst i utgifter til eldreomsorg de tre siste årene i perioden.

Dette har vært mulig fordi Vestby kommune har kommet greit ut av omleggingen av inntektssystemet, retakseringen av næringsbygg har medført en mye høyere inntekt fra eiendomsskatten enn tidligere forutsatt, og inntektene fra tomtsalget til Bulk vil få gjelden vesentlig ned.

Dersom kommunen de nærmeste åtte til 12 årene unngår unødvendige investeringer og ikke påtar seg oppgaver utover det strengt nødvendige, vil det etter rådmannens oppfatning være gode utsikter til at Vestby kommune også i fremtiden vil kunne levere gode nok tjenester til innbyggerne.

Kommunen har tidligere hatt som mål at netto driftsresultat skal være på minimum 1,75 prosent. I denne planperioden ser det ikke ut til at dette er mulig å klare. Rådmannen foreslår derfor at målsettingen reduseres til 1 prosent, og mener at en slik målsetting vil være akseptabel, da kommunen ikke står foran store investeringer i formålsbygg de neste årene.

Like viktig som å holde igjen på investeringer og nye driftstiltak i dette handlingsprogrammet, er å vite hva som venter. Vi vet at vi står foran en stor utbygging i eldreomsorgskapasiteten, selv om denne utbyggingen i all hovedsak kommer etter denne planperioden vi nå skal vedta. Videre vet vi også at mange av kommunens nye formålsbygg faktisk ikke er nye lenger. Fra 2030 til 2035 er det beregnet et vedlikeholdsbehov på byggene våre på 440 millioner kroner. Dette kommer i tillegg til at vi i den perioden skal bygge en ny barneskole i Vestby nord, og også må bygge infrastruktur til eldreomsorgen.

Rådmannen er av den oppfatning at kommunen frem til disse kostnadene kommer må betale ned gjeld, og bygge opp fond. Eventuelle merinntekter gjennom budsjettforlik på Stortinget bør derfor ikke benyttes til annet enn å styrke netto driftsresultat.

1.2 Felles målområde og finansielle handlingsregler

Kommunestyret vedtok i juni 2023 ny Samfunnsdel til kommuneplanen.

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2026-2029 er bygget opp rundt dette vedtaket.

I kapittelet «Felles målområde» vil rådmannen i sitt forslag for 2026-2029, samt i kommende handlingsprogramperioder, arbeide med å få en tydeligere sammenheng fra Kommuneplanens samfunnsdel gjennom handlingsprogrammene og ned til virksomhetsplanene. Dette arbeidet er både tid- og ressurskrevende. I Rådmannens forslag til handlingsprogram 2026-2029 er det utarbeidet måltall for de mål og strategier som er mest sentrale og der det finnes lett tilgjengelige gode måltall som gir mulighet for sammenlikning både over tid og med andre kommuner.

Målene er inndelt i 4 hovedområder:

- Helhetlig og fremtidig Vestby
- Trygg oppvekst
- Aktiv hele livet
- Attraktive arbeidsplasser

Hvert av de fire hovedområdene er knyttet til ulike bærekraftsmål. Hovedområdene består alle av en rekke hovedmål, delmål og strategier.

Forslag til handlingsprogram er knyttet opp mot vedtatt kommuneplan gjennom følgende:

- Overordnede mål i måltavla tilsvarer kommuneplanenes hovedmål for det aktuelle område
- Hovedmålene i måltavla reflekterer i størst mulig grad de utfordringene som er beskrevet i gjeldende kommuneplan

De fire satsingsområdene er tverrsektorielle, og mange av områdenes hovedmål har en tilknytning til to eller flere av disse. De fire satsingsområdene som er valgt ut vil trolig endre seg relativt lite fra år til år, og må ses i et langsiktig perspektiv. Satsingsområdene vil bli omtalt i årsmeldingene.

Finansielle handlingsregler

I forbindelse med vedtak av Økonomireglement for Vestby kommune, i kommunestyresak 11/22, ble det vedtatt følgende finansielle måltall for kommunenes økonomi:

- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på minst 1,75 prosent
- Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter på minst 10 prosent
- Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter på under 125 prosent
- Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden

Rådmannen foreslår at handlingsregelen for netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter nedjusteres til 1,0 prosent fra 2026.

De fire handlingsreglene har som mål å sikre en god langsiktig økonomisk utvikling for kommunen. Vurderinger knyttet til handlingsreglene er nærmere omtalt i Framsikt under «Økonomisk utvikling i planperioden».

2. VURDERING

2.1 Endringer fra forrige rullering av handlingsprogrammet

Handlingsprogramarbeidet for perioden 2026-2029, har som de siste årene vært sterkt preget av de økonomiske konsekvensene av den pågående krigen i Ukraina og Midtøsten, inflasjon over inflasjonsmålet og Norges Banks tiltak for å redusere inflasjonen samt at vi nå opplever konsekvensene av den lenge varslede eldrebølgen.

Kommunene står overfor betydelige utfordringer knyttet til innbyggernes forventninger, samtidig som knapphet på arbeidskraft innen pleie og omsorg og strammere økonomiske rammer gjør det krevende å tenke nytt og utvikle tjenestene.

Samtidig preges både verden og Vestby av økt usikkerhet, både når det gjelder innbyggernes behov og eksterne rammefaktorer utenfor kommunens kontroll. I 2025 er det forventet at Vestby kommune har skatteinntekter per innbygger som utgjør 93,8 prosent av landsgjennomsnittet. Etter inntektsutjevningen øker dette til 96,7 prosent av landsgjennomsnittet. Dette innebærer at kommunen ikke har et inntektsnivå som tilsier et gjennomsnittlig kostnadsnivå, og må derfor fortsatt prioritere stram økonomistyring.

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2026-2029 innebærer en svekkelse av netto driftsresultat i 2026 på 4,8 millioner kroner sammenliknet vedtatt handlingsprogram

2025-2028. For 2027 og 2028 er netto driftsresultat henholdsvis 28,7 millioner kroner, og 34,0 millioner kroner svakere enn i handlingsprogrammet 2025-2028.

Tabellen under viser de viktigste årsakene til endringene i netto driftsresultat sammenliknet med vedtatt handlingsprogram 2025-2028.

Tall i 1000 kroner	2026	2027	2028
Netto driftsresultat vedtatt HP 2025-2028	-6 753	-33 746	-42 726
Økt rammetilskudd	-61 825	-62 921	-60 860
Økt skatteinngang	-34 803	-34 803	-34 803
Økt eiendomsskatt - næringsseiendom	-26 000	-26 000	-26 000
Økt renteinntekt	-1 705	-2 520	-2 180
Sum inntektsendringer	-124 333	-126 244	-123 843
Redusert avdrag på lån	-9 250	-7 017	-8 499
Økt rentekostnad	13 743	18 146	18 996
Økt merverdiavgifts refusjon	-5 000	-5 000	-5 000
Sentral reservert til eldreomsorg		5 000	7 500
Redusert sentral avsetning driftskostnader IKT	-15 000	-15 000	-15 000
Redusert sentral avsetning økte pensjonskostnader	-25 000	-25 000	-25 000
Redusert sentral avsetning administrasjon og ledelse	-8 000	-9 177	-9 177
Lønnsoppgjør og økt pensjon 2025	56 405	56 405	56 405
Konsekvensjusteringer	92 029	99 680	95 207
Nye tiltak	31 510	38 730	44 230
Innsparingstiltak	-2 270	-1 770	-1 770
Sum kostnadsendringer	129 167	154 997	157 902
Netto driftsresultat rådmannens forslag til HP 2026-2029	-1 919	-4 993	-8 677

Inntektssiden er økt betydelig, og en stor del av dette er nye midler som følge av endringer i beregningene for rammetilskudd og skattefordeling. Samtidig må det tas høyde for vedvarende kostnadsvekst knyttet til pensjon, demografi og usikker renteutvikling. Skatteinngangen og rammetilskuddet er justert i tråd med KS-modellen etter forslaget til statsbudsjett for 2026.

For 2026 forventes økte skatteinntekter fra næringsseiendommer som følge av retaksering av eiendommene. Renteinntektene øker noe som følge av forventet økning i innskuddsrenten.

Kommunalområdene foreslås styrket med om lag 177,7 millioner kroner i 2026. Lønnsoppgjør og økte pensjonskostnader gir en helårseffekt på 56,4 millioner kroner i 2026. Justeringer og endringer av tidligere vedtak (konsekvensjusteringer) utgjør 92,0 millioner kroner. Konsekvensjusteringene har i hovedsak sammenheng med demografiske endringer og endringer i innbyggernes behov. Det foreslås nye tiltak for til sammen 31,5 millioner kroner i 2026, og rådmannen forslår innsparingstiltak for til sammen 2,3 millioner kroner i 2026. Samtlige tiltak er beskrevet mer detaljert i

rådmannens forslag til handlingsprogram 2026-2029 under hvert av kommunalområdene.

Rentekostnaden er beregnet ut ifra forventet rentenivå, og medfører økte kostnader i hele perioden. Rentebanen er usikker og må betraktes som et estimat.

Avdrag på lån reduseres i planperioden. Nye avskrivningsregler, med forlenget levetid for blant annet ledningsnett og formålsbygg, vil redusere minimumsbeløp for låneavdrag.

Kompensasjon for merverdiavgift økes noe i planperioden.

Reservepost til administrasjon og lederstøtte er innarbeidet i rammene til kommunalområdene fra 2026. Det gjenstår om lag 0,8 millioner kroner årlig av reservepotten i perioden 2027-2029. Gjenstående midler på reserveposten i 2027-2029 vises i handlingsprogrammet sammen med den generelle reserveposten på 20 millioner kroner.

I 2026 er den sentrale avsetningen til IKT og pensjonskostnader fordelt og innarbeidet i rammen til de ulike kommunalområdene.

Rådmannen foreslår at det etableres en ny reservepost på 5 millioner kroner i 2027, 7,5 millioner kroner i 2028 og 10 millioner kroner i 2029. Reserveposten skal dekke fremtidig økte kostnader til eldreomsorg utover det som kompenseres gjennom demografikompensasjon i inntektssystemet.

2.2 Befolkning og utbyggingsbehov

Vestby kommune har gått over fra årlig framskrivning av dagens befolkning til hvert annet år. Befolkningsframskrivningen korrigeres med ansatt boligbygging og utarbeides av eksternt firma. Prognosen i Handlingsprogram 2026-2029, er utarbeidet høsten 2024 i forbindelse med Handlingsprogram 2025-2028. Neste oppdatering av prognosen vil skje i forbindelse med utarbeidelse av Handlingsprogram 2027-2030. Prognosen følger som vedlegg til handlingsprogrammet. Framskrivingsperioden er frem til 2050, da SSB ikke frem skriver lenger.

Prognosen, fra 2024, viser en svakere vekst enn tidligere antatt. Dette stemmer godt med hva man lokalt ser, med tanke på manglende igangsetting av boligprosjekter. Dagens rentenivå gjør at svært mange utbyggere er avventende til å sette i gang, samtidig med at overordnede myndigheter har innsigelser til en del av boligprosjektene i sentrum.

Det som likevel ikke har endret seg stort fra tidligere prognoser, er veksten i antall eldre. Denne delen av befolkningen har en lavere flyttetilbøyelighet enn resten av befolkningen, noe som betyr at de som i nær fremtid blir gamle i Vestby kommune allerede bor her. Reduksjonen i antall innbyggere i fremtiden gjelder altså ikke denne delen av befolkningen.

Kommunen må derfor fortsette satsingen på «Leve hele livet», og hjemmebasert omsorg. Videre må kommunen gjøre det attraktivt for eldre å flytte til sentrum, slik at kostnadene ved å gi hjemmebasert omsorg blir så lav som mulig. Kommunen sikter i dag mot en kapasitet rundt 13 til 14 prosent dekning av heldøgns plasser for

befolkningen over 80 år. Dersom man lykkes med dette, og gjør om Speiderveien og deler av Steinløkka til heldøgns omsorg, vil man ha kapasitet frem til 2035. Dersom man ikke lykkes med dette, vil man stå ovenfor et stort utbyggingsbehov når det gjelder heldøgns omsorgsplasser og sykehjemsplasser.

I hovedtrekk viser prognosene at kommunen, kan håndtere veksten blant skoleelever de neste 12 årene. Det er først i 2036 man må øke barneskolekapasiteten, og da kun i Vestby skolekrets. For ungdomsskolene er det kapasitet frem til 2041. Etter 2041 må ungdomsskolekapasiteten i Vestby nord økes. Grevlingen vil ha god kapasitet i hele perioden. Tallene vil for barn i skolealder avvike fra registrerte elevtall (GSI). Dette fordi innskrivningsdata ikke nødvendigvis sammenfaller med befolkningsdata for skolekretsen. Noen barn går på privatskoler, spesialskoler eller skoler utenfor skolekretsen.

Når det gjelder barnehagebarn, vil det i planperioden og årene fremover ikke være behov for å avsette midler til kapasitetsøkning, faktisk vil kommunen ha overkapasitet den nærmeste tiden.

Konklusjonen er at man i de nærmeste årene har tilfredsstillende kapasitet på kommunal infrastruktur hva angår eldre og barn, og det vil ikke være behov for større kommunale investeringer på disse områdene.

2.3 Utvikling og behov i helse- og omsorgstjenester

Dersom kommunen skal klare å yte helse- og omsorgstjenester til de som har behov for det i årene som kommer, må kommunen håndheve en streng prioritering, samtidig som man har en rettferdig og individuell behandling av søknader. Den største utfordringen for kommunen i fremtiden forventes å være å ha nok fagfolk på jobb til å kunne yte tilstrekkelige og faglig forsvarlige tjenester.

For å møte utfordringene og bruke ressurser på en best mulig måte er det derfor viktig å få til en endring fra å være en institusjonsbasert kommune til å bli en sterkere hjemmetjenestebasert kommune. Brukerne skal fortsatt få den hjelpen de har behov for, men hjelpen skal i større grad ytes i eget hjem. Vestby kommune har som målsetting at alle skal kunne bo hjemme lengst mulig.

Det er derfor viktig å utfordre innbyggerne til å ta ansvar for å planlegge sin egen alderdom. Det innebærer å tilrettelegge egen bolig, investere i sosialt nettverk, og på en best mulig måte ta vare på sitt fysiske og psykiske funksjonsnivå gjennom å være i aktivitet. Styrket pårørendeomsorg og økt satsing på trygghetskapende teknologi og hverdagsrehabilitering vil være blant viktige forebyggende faktorer i framtidig tjenesteutvikling. I tillegg, vil helsefremmende og forebyggende tiltak, samarbeid med frivillige innbyggere, lag og organisasjoner, aldersvennlige samfunn med tilrettelagte boliger og et nærmiljø der innbyggerne i større grad kan oppleve egenmestring i flere år i livet, bidra til at behovet for institusjonsplasser blir redusert.

For å møte veksten videre i antall eldre, er det en forutsetning at kapasitetsutvidelse av boliger for eldre skjer sentrumsnært, og samlet. Kommunen kan benytte tilvisingsavtaler til å skaffe flere egnede utleieboliger i samarbeid med private utbyggere og Husbanken. Utbyggingen av boliger samt veksten i antall eldre, vil føre til en økt arbeidsmengde for hjemmetjenesten med hensyn til tjenesteyting, og som responscenter for trygghetsalarmer.

Tabellen nedenfor viser kapasitetsvurdering - plasser med heldøgns omsorg Vestby kommune:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vestby sykehjem	104	104	104	84	74	74	76	76	76
Sum sykehjemsplasser:	104	104	104	84	74	74	76	76	76
Solhøy omsorgsbolig HDO			0	24	48	48	48	58	67
Sum omsorgsboliger:	0	0	0	24	48	48	48	58	67
Sum heldøgns plasser:	104	104	104	108	122	124	124	134	143
Eldre over 80 år:	595	629	705	756	861	945	1 045	1 144	1 249
Dekn.grad sykehjem:	17,5	16,5	14,8	11,1	8,6	8,0	7,3	6,6	6,1
Dekn.grad oms.bol:	0,0	0,0	0,0	3,2	5,6	5,1	4,6	5,1	5,4
Samlet dekningsgrad HDO	17,5	16,5	14,8	14,3	14,2	13,1	11,9	11,7	11,4

Både Solhøy omsorgsboliger og Vestby sykehjem er forbeholdt innbyggere med omfattende og store bistandsbehov, og innbyggere som tildeles en slik plass har behov for heldøgns oppfølging. De trenger bistand til egenomsorg, sykepleie og til medisinsk behandling og oppfølging. Langtidsplassene ved sykehjemmet er forbeholdt pasienter med svært omfattende hjelpebehov, alvorlig syke og døende, samt personer med demens. Korttidsplasser benyttes til videre behandling og opptrening etter sykehusopphold, palliasjon, avlastningsopphold og korttidsopphold for hjemmeboende som i kortere perioder ikke kan bo hjemme.

Kommunen disponerer fire møblerte trygghetsleiligheter, to i syd og to i nord. Disse benyttes som kortvarige avlastningstiltak og som korttidsopphold for innbyggere som ikke kan bo hjemme av ulike årsaker. I disse leilighetene er det installert fast trygghetsalarm.

Vestby har omsorgsboliger i Speiderveien og Steinløkka der det vil være mulig å øke bistandsnivået til heldøgns basis ved behov for økte antall plasser innen heldøgnsomsorg. Speiderveien omsorgsboliger, som er tilknyttet omsorgsbasis, anses som godt egnet til heldøgns omsorg. Det samme gjelder Steinløkka. Noe bygningsmessig tilpasning må påregnes dersom det skal realiseres.

2.4 Digitalisering og ny teknologi

Utredningen i forbindelse med overgangen til Ikomm AS viste at kommunen hadde et betydelige behov for oppgraderinger av digitale strukturer før driften og sikkerheten kunne optimaliseres. Dette arbeidet ble slutført sommeren 2025 og kommunen ble en del av Ikomm sin ordinære driftsplattform fra 1. juli 2025. I forbindelse med overgangen til Ikomm sin plattform, har det vært fokus på å kartlegge de totale kostnadene og hvilke tjenester som inngår og hvilke tjenester som faller utenfor vedlikeholdsavtalen.

Utviklingen innen digitalisering og automatisering går stadig raskere, med potensielt omveltende endringer knyttet til kunstig intelligens og automatisering av arbeidsprosesser. Det må forventes at dette vil være en sentral del av kommunenes arbeidsprosesser innen svært kort tid. Kommunens Digitaliseringsstrategi vil være

førende for de aktivitetene som skal gjennomføres. Det legges vekt på samordning og innføring av prosesser som effektiviserer og forenkler.

Kommunen fortsetter innføring av velferdsteknologi og det arbeides for å innføre teknologi som ytterligere kan lette brukerens hverdag. Det avsettes 2 millioner kroner per år til dette prosjektet for innføring i perioden 2026 - 2029. Driften føres over til områdenes driftsbudsjett. Som del av velferdsteknologisatsingen gjennomføres det i samarbeid med flere kommuner i Østfold et prosjekt som heter «Innføring digital hjemmeoppfølging». Prosjektet ledes av Fredrikstad kommune, og er i samarbeid med sykehuset Østfold.

2.5 Salg av eiendommer

Handlingsprogrammet 2025-2028 forutsatte salg av S9 i 2025, samt S5 og B5 (skoletomta) i 2026. I handlingsprogrammet 2026-2029 er S5 og B5 (skoletomta) kjøvet til 2027. Videre er det forutsatt at innbetalinger fra salg av næringstomt, i henhold til kontrakten med Bulk, brukes til finansiering i investeringsbudsjettet i takt med innbetalingene. Det første avdraget på kjøpesummen ble innbetalt i 2024.

2.6 Vestby havn

Havnas drift og budsjett er i handlingsprogrammet basert på at havna skal være selvfinansierende. Inntektstrunnet til havna har gått betydelig ned etter at «Sørbysiden» ble tilbakelevert til Sonskilen Båthavn AS fra 1. januar 2025, og etter at Son Spa AS kjøpte bryggen de leide av havna. For at havna fortsatt skal være selvfinansierende, er det derfor nødvendig å redusere driftsutgiftene. Som et tiltak for å redusere driftsutgiftene (renter og avdrag) foreslår rådmannen å nedbetale/innfri Vestby havn sine to lån i Kommunalbanken på om lag 2,9 millioner kroner.

Vestby havn hadde ved utgangen av 2024 et disposisjonsfond på om lag 13,9 millioner kroner. 5 millioner kroner av dette fondet brukes i 2025 som havnas andel av mudringen. Ved å bruke ytterligere 2,9 millioner kroner til nedbetaling av lån, vil det gjenstå om lag 6 millioner kroner på disposisjonsfondet.

De senere år har prisene for leie av båt plass utviklet seg ulikt per løpemeter avhengig av størrelsen på båt plassen. Rådmannen har i handlingsprogrammet lagt opp til at leieprisene forenkles og endres ved å innføre en fast pris per løpemeter. Prisen per løpemeter er avhengig av om du bor i Vestby kommune, bor i en annen kommune, eller er firma/næringskunde. I tillegg vil prisen være avhengig av om det gjelder brygge nord eller syd, og om det er sommersesong eller vintersesong. Nye satser fremkommer i kapitlet «Gebyrliste».

2.7 Garder skole

Kommunestyret fattet i forbindelse med handlingsprogram 2024-2027 blant annet følgende vedtak:

Kommunestyret ber rådmannen gå i dialog med Garder Vel om eierskap og drift av Garder skole. Resultatet av samtale legges fram for kommunestyret før sommeren 2024. Kommunestyret ønsker en modell hvor de kommunale utgiftene er så lave som mulig, samtidig som bygget sikres for framtiden. Dersom samtale ikke fører fram til en

løsning rådmannen kan anbefale, ber kommunestyret om en sak som redegjør for konsekvensene ved at kommunen oppgir eiendomsretten til Garder skole.

Det har ikke vært utført særlig vedlikehold på Garder skole etter at den ble nedlagt. Eierskapet til Garder skole er omstridt. Hjemmelen til eiendommen står på Garder skolekrets, og for noen år siden ble det etablert en forening som påberoper seg at de er den rettmessige «etterfølgeren» til Garder skolekrets. Kommunen har tidligere fått en juridisk betenkning som sier at tomten muligens tilhører Garder skolekrets, men at bygget som sådan er oppført av Vestby kommune, og er Vestby kommunes eiendom.

Rådmannen er av den oppfatning at eierskapsdiskusjonen er lite interessant. Bygget bør bli stående som en del av tunet det nå står på, og noen må ta ansvaret for bygget. I og med at kommunen ikke lenger har behov for bygget, bør det overlates til frivilligheten, eller selges.

Over tid har det blitt ført samtaler med frivillige i Garder, som nå har gått inn i styret i Foreningen Garder skolekrets. Disse er interessert i å overta bygget etter en «Elverhøymodell». Før en slik overtakelse kan skje, må bygget bringes opp til en minimumsstandard. Foreningen har innhentet priser som tilsier et behov på 2,9 millioner kroner for å skifte tak, installere varmepumper og male bygget utvendig. Innvendig tilpasning og vedlikehold vil foreningen selv stå for. Foreningen har innhentet ekstern støtte på 400 tusen kroner, slik at det er behov for et kommunalt tilskudd på 2,5 millioner kroner. Foreningen har også søkt om ytterligere støtte. Omtrent halvparten av bygningen brukes i dag av "Vevstua i Garder", som har medlemmer fra hele kommunen. Ideen er å bruke resten av bygningen til lignende aktiviteter, også retta mot barn. Slik kan Garder skole fylles med aktivitet for innbyggere fra hele kommunen.

Rådmannen ser for seg å fremme en sak til politisk behandling første halvår 2026, med forslag til driftsavtale. Først etter at kommunestyret har godkjent en slik avtale vil tilskuddet til rehabilitering av Garder skole bli utbetalt.

2.8 Betalingsregulativ og prissetting av kommunale tjenester

Forslag til betalingsregulativ finnes under «Gebyrliste» i handlingsprogrammet. Satser for kommunale betalingstjenester øker i utgangspunktet med den kommunale deflatoren. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026 er kommunal deflator anslått til 3,5 prosent.

Plasstyper i SFO ble redusert til kun seks plasstyper av kommunestyret (sak 92/24). Det ble i ettertid lagt til to plasser i kommunestyret (sak 50/25). Totalt i 2026 tilbys det åtte SFO plasstyper. I Handlingsprogrammet 2026-2029 foreslås det å ta betalt for opphold på SFO i ordinær skoletid når skolen er stengt.

Fra 1. august 2025 ble maksimalprisen i barnehagen redusert til 1 200 kroner per måned. Dette videreføres i 2026.

Pleie og omsorg deler fra 2026 opp servicepakken til Solhøy omsorgsboliger til måltider utenom middag og praktisk bistand (vask av tøy, bruk og vask av flatt tøy og renhold) for å gi større valgfrihet for beboerne.

Utleiekontoret øker prisene på alle utleieobjekter inkludert møterommene og dansesalen i Vestby kulturkvartal i takt med deflator for 2026. For arrangementslokalene GOBI og TAMBAR i Vestby kulturkvartal, holdes prisene uendret fra 2025 gjennom 2026, da driften av huset fortsatt er i startfasen og det er et ønske å opprettholde den høye aktiviteten Vestby kulturkvartal har hatt siden åpningen i 2023. Transaksjonsavgiften belastes direkte fra de eksterne kortselskapene. Gebyrene på biblioteket holdes også uendret for 2026 siden de ligger forholdsvis høyt sammenliknet med nabokommunene.

For Plan, bygg og geodata har kommunen for 2026 justert de fleste gebyrene i henhold til deflator, samt gjort noen mindre endringer i ordlyd i enkelte av postene. Enkelte gebyrer som ikke er i bruk, er slettet fra kapittel 4 (oppmåling). For kapittel 3 (bygge- og delesak) har kommunen ikke endret prisene fra 2025 til 2026.

Ved Vestby havn er noen gebyrer justert i forhold til deflator. De fleste satsene går, fra 2026, over til å bli beregnet per løpemeter. Satsene på Vestby havn deles mellom brygge nord og brygge syd samt innenbygds og utenbygds. Prisen innenbygds er 3 300 kroner per meter ved brygge nord og 3 500 kroner ved brygge syd i sommersesongen. I vintersesongen er prisen innenbygds på 2 300 kroner per meter uansett brygge nord eller syd. For næringsaktører og utenbygds er det tillegg på 25 prosent.

Gebyrintektene for vann, avløp, renovasjon og slamtømming i Vestby kommune er beregnet med utgangspunkt i selvkostprinsippet, og skal dekke de reelle kostnadene kommunen har ved å tilby disse tjenestene.

Normalgebyr for renovasjon økes med 7,8 prosent, og gebyr for feiing økes med 5 prosent fra 2025 til 2026. For 2026 reduseres normalgebyret for vann med 0,3 prosent og avløp økes med 0,4 prosent. Tabellen nedenfor viser utviklingen i kommunale avgifter for en «normalhusholdning» fra 2025 til 2026. Med de endringer i gebyrene som er foreslått i handlingsprogrammet, vil samlet normalgebyr øke med 534 kroner fra 2025 til 2026.

Følgende forutsetninger ligger til grunn for tabellen:

- For vann og avløp er gebyrene beregnet med utgangspunkt i et vannforbruk på 150 m³
- Renovasjonsgebyret er beregnet ut ifra 140 l restavfall, 140 l matavfall, 240 l Papp/papir, 240 l plast, 140 l glass/metall
- Feiing er beregnet med ett pipeløp

Tallene i tabellen nedenfor viser satser for vann, avløp, renovasjon og feiing. Satsene for vann og avløp er beregnet etter endringer i MVA for vann og avløp (25 prosent t.o.m juni 2025, og 15 prosent f.o.m 01.07.2025).

	2025	2026	Endring i kr	Endring i %
Vann	9 224	9 198	-26	-0,3 %
Avløp	9 046	9 083	37	0,4 %
Renovasjon	6 455	6 959	504	7,8 %
Feiing	381	400	19	5,0 %
Samlet	25 106	25 640	534	2,1%

2.9 Endring i rammene til kommunalområdene

Politisk styring og kontroll

I rådmannens forslag til handlingsprogram reduseres budsjettet for politisk styring og kontroll med 569 tusen kroner.

Stortingets vedtak om årlige justeringer i godtgjøring for stortingsrepresentanter har innvirkning på godtgjøringen til kommunens politikere. Som følge av økte pensjonskostnader økes budsjettet for godtgjøring med 71 tusen kroner.

Budsjettrammen for politisk styring styrkes med 260 tusen kroner, som følge av økte kostnader knyttet til Etablerertjenesten i Mossregionen, kontrollarbeid og deltakelse i Mossregionens interkommunale politiske råd.

Samtidig reduseres budsjettrammen for politisk styring i 2026 med 900 tusen kroner, ettersom 2026 er et år uten kostnader til gjennomføring av valg. Utgifter knyttet til kommunevalget i 2027 og stortingsvalget i 2029 er innarbeidet i budsjettet.

Sentraladministrasjonen

I rådmannens forslag til handlingsprogram økes budsjettet for Sentraladministrasjonen med 33,910 millioner kroner.

Avdelingen for beredskap og digitalisering har ansvar for kommunens IKT-tjenester, og ivaretar samtidig funksjonen som beredskapskoordinator. Den 1. august 2023 inngikk Vestby kommune, i samarbeid med Ås og Frogn, en likelydende avtale med Ikomm om leveranse av IKT-driftstjenester. Før optimal drift kunne etableres, var det nødvendig med oppgraderinger av kommunenes digitale infrastruktur. Vestby kommune ble integrert i Ikomms ordinære plattform fra 1. juli 2025. Den årlige merkostnaden knyttet til denne løsningen er estimert til 18 millioner kroner.

Fellestjenester rapporterer om økte lisenskostnader på 2,5 millioner kroner, hovedsakelig relatert til kommunens sak- og arkivsystem.

Som følge av tidligere omorganisering overføres 0,4 årsverk fra økonomiavdelingen til Kommunalområdet pleie og omsorg. Stillingen er knyttet til vederlagsberegning og har en kostnadsramme på 300 tusen kroner.

Økonomiavdelingen tilføres 0,5 årsverk med en kostnad på 622 tusen kroner, med formål å styrke økonomiforståelsen og gi økt støtte til øvrige deler av organisasjonen.

Rådmannskontoret melder om økte kostnader på 7,832 millioner kroner knyttet til drift av legevakt, gjesteinnbyggere og basislegetilskudd. Legevaktsordningen driftes av Moss kommune. Kommunen har i tillegg hatt høyere kostnader enn budsjettert til gjesteinnbyggere og basislegetilskudd, mens utgiftene til kommunal akutt døgnenhet (KAD) har vært lavere enn forventet.

Det foreslås tilført tre nye årsverk i sentraladministrasjonen, med mål om å styrke juridisk kompetanse, HR-funksjonen og innkjøpsområdet. Kostnaden er estimert til 1,99 millioner kroner i 2026, og 3,1 millioner kroner fra og med 2027.

Fellesutgifter

I rådmannens forslag til handlingsprogram reduseres budsjettet for fellesutgifter med 766 tusen kroner.

I HP 2025-2028 ble det lagt inn 365 tusen kroner i 2025 og reduksjon til 175 tusen kroner fra 2026, som følge av overgang til nytt rekrutteringssystem ettersom tidligere rekrutteringsportal (HR Manager) ikke lenger ville bli supportert.

Det er en negativ lønnskompensasjon som følge av at det er store utfordringer med å rekruttere lærlinger.

Skole

I rådmannens forslag til handlingsprogram er det lagt inn styrking av pedagogisk-psykologisk (PPT) tjeneste med 2,1 millioner kroner, tilsvarende to årsverk. Andel barn som henvises til PPT og andel barn med ulike diagnoser som trenger oppfølging av PPT øker. Det nye mandatet til PPT går blant annet ut på at PPT skal være mer delaktig i barnehage og skole for å sikre tidlig innsats og forebyggende tiltak. PPT skal støtte barnehager og skoler i å utvikle inkluderende læringsmiljøer og styrke kompetansen til ansatte. Dette inkluderer veiledning, kurs og utviklingsarbeid.

Rådmannen har sett på opphold i skolefritidsordningen (SFO) når skolen er stengt. I Vestby kommune har man gratis opphold i skoletiden når skolen er stengt. Det vil si at hvis et barn har ettermiddagsplass fra skoleslutt til 15.30, kan barnet være på SFO fra 8.30 (skolestart) til 15.30 når skolen er stengt uten å måtte betale noe ekstra. Et annet eksempel er hvis eleven bare har morgenplass på SFO. Da kan eleven være på SFO til skoleslutt når skolen er stengt uten å betale noe ekstra. Flere av kommunene rundt Vestby tar betalt for skoletiden når barna er på SFO når skolen er stengt. Den tiden barna er på SFO blir lagt sammen i antall timer og blir gjort om til hele dager. Dette blir stort sett to eller tre dager. Rådmannen mener at dette også må gjøres i Vestby. I dag gir Vestby kommune ca 23 gratis timer per uke når skolen er stengt. Potensialet er å ta betalt for 3-5 dager, alt etter hvilken plasstype barnet har. Dette kan potensielt utgjøre 1 million kroner. Da er det tatt høyde for at ikke alle ønsker å kjøpe ekstra dager når skolen er stengt.

I handlingsprogrammet foreslår rådmannen å styrke skolene med 3,5 millioner kroner i 2026 og 1,5 millioner kroner i 2027, 2028 og 2029. Denne styrkingen skal gå til innkjøp av læremidler, både trykte og digitale.

Budsjettet til Kommunalområde skole til varer og tjenester og vikar har ikke vært justert på mange år. Rådmannen har derfor lagt inn et forslag om å øke budsjettene på de to områdene med til sammen 2,6 millioner kroner.

Barnehage

I regjeringens forslag til statsbudsjett videreføres maksimalprisen i barnehage på 1 200 kroner per måned i 2026. Helårseffekt ligger i budsjettforslaget.

Det er budsjettet med en økning i driftstilskudd til private barnehager på 20,5 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak helårsvirkning av redusert foreldrebetaling og en økning på om lag 40 barn under 3 år i de private barnehagene i 2026 enn tidligere budsjettet.

Antall årsverk i de kommunale barnehagene er fra høsten 2025 redusert på grunn av færre barn i de barnehagene. Virkningen i budsjett for 2026 er et nedtrekk på 4,3 millioner kroner.

Lisensutgift til IST barnehageadministrasjonsprogram har vært underbudsjettet og det er derfor lagt inn en økning på 0,15 millioner kroner fra 2026.

Det er intern overføring mellom Kommunalområdene barnehage og eiendom, som gjelder utgifter vedrørende forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) på bygget Østbydammen barnehage. I forbindelse med effektiviseringstiltaket i HP 2025 – 2028 om å legge ned Østbydammen barnehage fra 1. august 2025, ble den årlige innsparingen på FDV utgifter trukket fra Barnehage i stedet for fra Eiendom. Midlene på 0,2 millioner kroner er i 2026 tilbakeført Barnehage.

I revidert nasjonalbudsjett 2025 ble det bevilget 200 millioner kroner til toppet bemanning i barnehagene i kommunene. Vestby kommune har bekreftet at kommunen ønsker å motta tilskuddet. Tilskuddet til Vestby kommune er 807 810 kroner. Midlene vil bli fordelt til alle barnehagene i kommunen etter lik sats per barn. Tilskuddet vil variere avhengig av antall barn i barnehagen fra om lag 8 400 kroner til 60 tusen kroner. Andelen av tilskuddet til toppet bemanning utgjør rundt 377 tusen kroner for de kommunale barnehagene, resten tilfaller de private barnehagene.

Med gjennomsnittlig årslønn inklusiv sosiale utgifter på 677 tusen kroner tilsvarer tilskudd på 60 tusen kroner om lag en 8 prosent stilling og et tilskudd på 8 400 kroner utgjør en stilling på 1 – 2 prosent.

Kommunale barnehager har 0,2 årsverk mer enn bemanningsnormen tilsier. Dette kunne vært foreslått fjernet i Handlingsprogrammet. Da tilskudd om toppet bemanning ble kjent, er 0,2 årsverk mer enn bemanningsnorm i hver barnehage opprettholdt. Rådmannen vil derfor ikke benytte midlene til økt bemanning i de kommunale barnehagene utover 0,2 årsverk i hver barnehage.

Helse, arbeid og mestring

Rådmannen forslag til budsjett for Kommunalområde helse, arbeid og mestring har som mål å tilpasse rammer til økte lovpålagte krav og kostnader. Forslaget innebærer ingen

reduksjon i eksisterende velferdstjenester, men en målrettet styrking av tjenesteområder med særlig høyt behov – med hovedvekt på tiltak for barn, unge og familier. Økte lønnsutgifter knyttet til nye vedtak om hjelp til innbyggere med omfattende behov, økt utbetaling av sosialhjelp, endringer i bosetting av flyktninger og styrking av barneverntjenesten er sentrale drivere i budsjettforslaget.

Barneverntjenesten har fått økte kostnader til plasseringer i institusjon og fosterhjem. Rådmannen foreslår derfor å øke rammen med 8,15 millioner kroner i 2026. Av dette går 7,3 millioner til videreføring av plasseringer og godtgjørelse til fosterhjem. I tillegg foreslås det 850 tusen kroner til en ny veilederstilling for tidlig og forebyggende innsats. For å gi eldre ungdommer i barnevernet mulighet til å bo selvstendig, foreslås det 7 millioner kroner til boliger i 2026.

Ved Randem avlastning er det behov for mer nattbemanning for barn med helseutfordringer. Her foreslås en rammeøkning på 760 tusen kroner. Det ambulerende barne- og ungdomsteamet, som mister statlig støtte i 2025, foreslås samtidig videreført med to nye årsverk og en rammeøkning på 1,7 millioner kroner for å sikre videre drift. Ambulerende barne- og ungdomsteam har arenafleksibel oppfølging og veiledning av barn, unge og familier og gode resultater knyttet til tidlig innsats for barnevernet.

Med formål å styrke oppvekstmiljøet foreslår rådmannen også å opprette ett årsverk i helsesykepleiertjenesten for å styrke skolehelsetjenesten på barnetrinnet, henholdsvis Bjørlien og Vestby skole.

Rådmannen avsetter 400 tusen kroner til å inngå avtale med Alternativ til Vold, et behandlings- og kompetansesenter på vold, med særlig vekt på vold i nære relasjoner.

NAV har registrert en kraftig økning i utbetaling av økonomisk sosialhjelp – hele 34,7 prosent nasjonalt fra 2023 til 2024. For å møte dette foreslås det å øke rammen med 7,5 millioner kroner, samtidig som innsatsen for kvalifisering og arbeid videreføres. Vestby kommunes andel av tilskuddet til Krise- og incestsenteret i Follo IKS øker med 558 tusen kroner i 2026.

Når det gjelder flyktninger, anslås det nasjonale bosettingsbehovet i 2026 til rundt 13 tusen personer – omtrent som i 2025. Kommunestyret har vedtatt å bosette 50 flyktninger i 2025 (K-sak 12/25), og rådmannen foreslår 40 i 2026. Fra 2027 og videre i handlingsprogrammet legges det til grunn 25 flyktninger per år, med forbehold om endringer fra IMDi.

Et økende behov for ambulerende tjenester og botilbud for unge voksne med funksjonsnedsettelse gjør at aktivitetsnivået ved Solerunden, Friggs vei og Aktivitetssenteret tilsvarer 3,4 nye årsverk. Samtidig kan én stilling reduseres ved Speiderveien på grunn av stordriftsfordeler. Totalt foreslås en økning på 2,4 årsverk. For å styrke ledelsen og redusere kontrollspennet, foreslås det en ny lederstilling med ansvar for Solerunden, Speiderveien og Vestby Fastlegekontor, med en rammeøkning på 1,15 millioner kroner.

I investeringsbudsjettet foreslås det 30 millioner kroner i 2028 til utbygging av samlokaliserte boliger ved Solerunden. Dette skal møte etterspørselen fra unge voksne med behov for hjelp til å bo selvstendig. I 2029 foreslås det 4,5 millioner kroner til bemanning av de nye boligene.

Kommunalområdet har mange ulike velferdstjenester og stadig nye krav til saksbehandling. For å styrke faglig støtte og håndtering av klagesaker og innsyn, foreslås det 1,15 millioner kroner til en rådgiverstilling og 450 tusen kroner til en saksbehandler i Samhandlingsenheten.

Den årlige lønnskompensasjonen i kommunalområdet utgjør 12,72 millioner kroner, og rammen foreslås økt tilsvarende i 2026. Refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester er endret, og Vestby kommune får 4,3 millioner kroner i økt refusjon på grunn av endret egenandel per innbygger, nye helsevedtak i barnehage og økt innsats både i kommunalområdet og ved sykehjemmet.

Pleie og omsorg

Kommunalområde pleie og omsorg består av Hjemmetjenesten og Sykehjemmet. Vestby kommune fortsetter arbeidet med å dreie tjenesteytingen over til hjemmebaserte tjenester for å ivareta kommunens målsetning om at Vestbys innbyggere skal bo lengst mulig hjemme.

Rådmannen foreslår å opprettholde det totale antall heldøgns plasser som i 2025, på bakgrunn av erfaringstall når det gjelder kjøp av korttids plasser og refusjonskrav for utskrivningsklare pasienter fra sykehus per 2. tertial 2025. Det er vanskelig å forutsi sykkelighet i befolkningen og dermed også vanskelig å prognostisere behovet for sykehjems plasser og omsorgsboliger tilrettelagt for heldøgns omsorg.

Solhøy heldøgns omsorgsboliger er fortsatt en nyvinning i kommunen og det må fortsatt jobbes med å utvikle og implementere konseptet inn i pleie- og omsorgstjenesten slik at det totale antall heldøgns plasser benyttes slik intensjonen er.

Som et viktig steg for å sikre en mer helhetlig og effektiv tjenesteyting til innbyggerne, har kommunen i 2025 opprettet et eget tildelingskontor for helse- og omsorgstjenester i pleie- og omsorg. I 1. tertial 2025 ble det vedtatt å tilsette to nye saksbehandlere.

Alle Norges kommuner står ovenfor store utfordringer med en voksende målgruppe med personer med demens, som har et omfattende og viktig oppfølgings-, behandlings- og pleie- og omsorgsbehov. Økningen er større enn forventet og det er viktig at kommunen rustet seg for disse utfordringer. Det vurderes til at det er behov for å styrke hukommelsesteamet for å kunne arbeide forebyggende, samt arbeide systematisk med oppfølging av personer med demens. Rådmannen foreslår derfor å øke hukommelsesteamet med ett årsverk ergoterapeut.

I Handlingsprogrammet for 2025-2028 ble det vedtatt at sykehjemmet kunne åpne en Forsterket skjermet enhet med plass til 2-4 pasienter. Dette er et tilbud kommunen tidligere ikke har hatt, og det er i dette segmentet det har blitt kjøpt leieplasser i andre kommuner og av private aktører. Enheten har åpnet med fire plasser, og det ble i 1. tertial 2025 vedtatt å tilsette en egen leder knyttet til avdelingen.

Det er behov for utskiftning av en del utstyr på sykehjemmet, leasing av to ekstra biler i hjemmetjenesten, samt utbedring av medisinerom i hjemmetjenesten sone Nord etter anbefaling fra farmasøytisk tilsyn.

Økt prisvekst og økte driftsutgifter. Gebyrene i betalingsregulativet for området er hovedsakelig justert i henhold til kommunal deflator på 3,5 prosent.

Rådmannen foreslo i handlingsprogram 2024-2027 å legge ned dagsenteret på Steinløkka. Kommunestyret vedtok å opprettholde en nedskalert drift med 70 prosent stilling. Tiltaket skulle ifølge vedtaket evalueres i forbindelse med Handlingsprogram 2026-2029, men evalueringen må utsettes til 1. tertial 2026 på grunn av omorganisering og nyansettelser.

Kultur og samfunn

Kommunalområde Kultur og samfunn hadde sitt første driftsår som nytt område i 2025. Kommunalområdet har ansvaret for flere fagområder på selvkost og ikke selvkost. Selvkostkalkylene er justert i forhold til budsjettinnsfellene.

Kommunen står ovenfor behov for store investeringer innenfor vann, avløp og vei. Mye av vann- og avløpsnettene ble lagt på 1950–70-tallet og er nå gammelt og slitt. For å sikre rent vann og hindre lekkasjer og forurensning, må mange ledninger byttes ut. I tillegg krever økt utbygging og strengere krav til rensing at det bygges nye ledninger og gjøres forbedringer i avløpssystemet.

Myndighetene stiller også krav om bedre beredskap og sikkerhet, blant annet med tosidig vannforsyning. Dette krever store investeringer i ny hovedvannledning for å sikre stabil vannforsyning. Klimaendringer med mer regn og ekstremvær gjør at det trengs tiltak og investeringer for å håndtere dette.

Kommunen investerer også i utvikling av sentrum, med ny rundkjøring i Osloveien/Garderveien, ny vei mellom Sole og Asko, og et nytt avfallssug anlegg.

De siste årene har prisene i Vestby havn vært uoversiktlige, og det har vært vanskelig å finne en logikk i prisene. Rådmannen foreslår å forenkle dette slik at det er lettere å forstå leieprisene. Det foreslås en pris på 3 300 kroner per breddemeter på bryggene i nord og 3 500 kroner per breddemeter i syd. For en 3 meters plass i nord gir dette en leiepris på 9 900 kroner per sesong. For en 5 meters plass i nord gir dette en leiepris på 16 500 kroner. For leietakere som ikke bor i Vestby kommer det et påslag på 25 prosent. Til sammenlikning er 2025 priser i den privateide Sonskilen båthavn 4 190 kroner per breddemeter.

De siste årene har kommunen leid toaletter til offentlig bruk i Son. Dette har vært en dyr løsning for Vestby kommune. Rådmannen foreslår å bygge toaletter på eksisterende pumpestasjon i Son. Denne pumpestasjonen skal også oppgraderes på samme tid. Rådmannen ønsker å bruke 0,5 millioner kroner på dette.

Før omorganiseringen hadde Servicekontoret et gammelt innsparingstiltak på 0,8 millioner kroner, som ikke lot seg gjennomføre. Etter omstillingen ble Servicekontoret en del av Kultur og samfunn. Rådmannen foreslår at det gamle innsparingskravet reverseres.

Stiftelsen Kultursenteret Vestby Prestegård søker om at kommunen øker det årlige tilskuddet til 0,6 millioner kroner fra 2026, og Rådmannen foreslår å gi dette.

For å møte det økende behovet for turløyper, lysløyper og turstier, må løypenettet oppgraderes. Dette er også nødvendig for å kunne søke spillemidler. Det foreslås 0,25 millioner kroner årlig til dette formålet.

Lekeplassutstyr ved skoler, barnehager og lekeplasser har stort vedlikeholdsbehov. Det er behov for utskifting og oppgradering. Det foreslås 0,35 millioner kroner per år.

Storskjermen i Grevlingen Øst trenger serviceavtale og beskyttelse mot ballspill. Det foreslås 0,1 millioner kroner i 2026 og 20 tusen kroner årlig fra 2027.

Det er behov for å bytte ut ni skjermer på idrettsarenaer, Rådhuset og Servicekontoret. Skjermene er utdaterte og defekte, og viktig informasjon når ikke ut. Programvaren må også oppdateres, og det bør være felles løsning for idrettsarenaene og Vestby kulturkvartal. Kostnaden er beregnet til 50 tusen kroner per år.

GOBI-salen i Vestby kulturkvartal skal kunne brukes til bisettelser for innbyggere som ikke ønsker seremoni på vigslet grunn. Den årlige kostnaden er estimert til 0,2 millioner kroner, basert på 40 tilgjengelige datoer. Dette er et antall bisettelser hvor man må samle noen erfaringer før man kan estimere mer nøyaktig.

Biblioteket i Vestby kulturkvartal skal være et sosialt møtested og kulturarena for alle aldersgrupper. I arbeidet for å nå ambisjonene foreslås én ny bibliotekarstilling fra 2027.

I forbindelse med forvaltningsrevisjonsrapporten forvaltning av bekker og vassdrag ble det i kommunestyre sak 101/24 vedtatt at tiltak uten kostnad skal gjennomføres, og tiltak som har kostnader spilles inn i handlingsprogrammet. Følgende tiltak med kostnad spilles inn: Temaplan avløp skal revideres og utvides til også å omfatte vannmiljø. Dette krever ekstra ressurser og utvidet fremdrift. Planen får nytt navn: Temaplan for avløp og vannmiljø. Det foreslås 0,5 millioner kroner årlig i 2026 og 2027. Internkontrollsystemet, beredskapsplan og tiltakskort for avløpshendelser skal digitaliseres og kvalitetssikres av ekstern konsulent. Det foreslås 0,1 millioner kroner årlig til arbeidet med å redusere forurensing fra landbruk m.m. i Morsa-samarbeidet. MORSA står for Vannområde Morsa, som er et samarbeid mellom flere kommuner og aktører for å forbedre vannmiljøet og vannkvaliteten i vann og vassdrag.

Det foreslås 0,2 millioner kroner årlig i 2027 og 2028 til lisenser for ny digital modell for brannvann og drikkevann.

Norsk institutt for naturforskning kartlegger restaurerbar natur i kommunen, og rapporten kommer i 2025. Det er behov for å gjøre tiltak som blir anbefalt i denne rapporten. Det foreslås 0,6 millioner kroner årlig til tiltak som åpning av bekker, restaurering av myr, fjerning av fremmede arter og skjøtsel. Rådmannen foreslår at tiltaket finansieres med midler fra Ødemørksfondet.

Enhet Forvaltning i Kultur og samfunn har fått flere komplekse saker og økt behov for juridisk kompetanse. En jurist flyttes fra investeringsområdet til Forvaltning, slik at stillingen blir 100 prosent på selvkostområdet.

Oppgradering av rammeavtale for vakthold med implementering av vakthold på Vestby kulturkvarter ble lagt på Kommunalområde eiendom i Handlingsprogrammet 2025-2028. 1,2 millioner av dette overføres til Kommunalområde kultur og samfunn.

Eiendom

Kommunalområde eiendoms budsjettinnspill for 2026 dreier seg i hovedsak om økte kostnader tilknyttet forsvarlig forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av kommunens bygningsmasse. Rådmannen foreslår å øke rammen for disse postene:

- Bygningsforsikringen med 300 tusen kroner
- Kommunale avgifter med 1,55 millioner kroner
- Radon måling, rådgiving og utbedring med 650 tusen kroner
- Oppgradering inngangsdører og adgangskontroll formålsbygg med 4,25 millioner kroner
- Serviceavtale adgangskontroll med 150 tusen kroner
- Serviceavtaler formålsbygg med 1 million kroner
- Vindusvask utvendig Vestby sykehjem 150 tusen kroner

Rådmannen foreslår to stillinger innenfor drift/vedlikehold og energieffektiviseringstiltak med en økning av rammen med 1,8 millioner kroner. 1 million kroner av dette finansieres ved reduserte strømutfgifter.

Kommunen har i dag en betydelig bilpark som benyttes av ulike enheter og tjenester. Rådmannen foreslår å opprette en stilling som bilkoordinator for å sikre bedre oversikt, kontroll og effektiv bruk av kommunens bilpark med 1,1 million kroner.

Vestby kommune har for utarbeidelse av en langsiktig vedlikeholdsplan (10 år) gjennomført en overordnet kartlegging av kommunens bygningsmasse, både i 2024 og i forbindelse med den nasjonale kommunekartleggingen i regi av Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) i 2025.

Kartleggingen er gjennomført av kommunens egne ressurser, herunder teknisk personell, rådgiver drift og vedlikehold, fagansvarlig brann og annet driftspersonell, samt brukerne av de kommunale formålsbyggene med støtte fra Multiconsult. Kartlegging omfatter teknisk tilstand, funksjonell egnethet og tilpasningsdyktighet, og danner grunnlaget for en levedyktighetsanalyse. Multiconsult har analysert dataene fra kartleggingen som presenteres i egen rapport under Kommunalområde eiendom.

Vestby kommunes langsiktige vedlikeholdsbehov vil utløse et betydelig økonomisk omfang.

- Anslag de første 0 til 5 år er 44,5 millioner kroner
- Anslag de neste 5 til 10 år 421,5 millioner kroner

Rådmannen foreslår å øke budsjettet i 2026 til vedlikehold med 5 millioner kroner.

Rådmannen har i budsjettet innarbeidet et tilskudd til Garder vel/Frivillige i Garder i forbindelse med rehabilitering Garder skole på 2,5 millioner kroner, se eget avsnitt i saksfremlegget hvor dette er nærmere omtalt.

I handlingsprogrammet forslår rådmannen inntekt- og utgifts-justeringer på husleie. Dette vil gi endrede leieinntekter på 700 tusen kroner.

Det er intern overføring mellom Kommunalområdene barnehage og eiendom på 200 tusen kroner, som gjelder utgifter vedr. forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) på bygget Østbydammen barnehage. I forbindelse med effektiviseringstiltaket i HP 2025 – 2028 om å legge ned Østbydammen barnehage fra 1. august 2025, ble den årlige innsparingen på FDV utgifter trukket fra Barnehage i stedet for fra Eiendom.

Oppgradering av rammeavtale for vakthold med implementering av vakthold på Vestby kulturkvartal ble lagt på Kommunalområde eiendom i Handlingsprogrammet 2025-2028. 1,2 millioner av dette overføres til Kommunalområde kultur og samfunn.

2.10 Investeringer

Igangsatte og nye prosjekter

I handlingsprogrammet er det i fireårsperioden lagt inn investeringer for til sammen 985 millioner kroner. Det i stor grad videreføring av tidligere vedtatte investeringer. For mange av investeringene er det allerede inngått avtaler og kontrakter da prosjektene går over flere år. Utover selvkostprosjekter innen vann og avløp, er det i hovedsak infrastruktur i Vestby sentrum, inkludert ny rundkjøring Osloveien-Garderveien, rådhuslokket med torg og park, ny avlastningsvei, og avfallssugterminal som er innarbeidet inn i budsjettet. Nytt er at det i 2028 er det lagt inn 30 millioner kroner til utbygging av Solerunden samlokaliserte boliger. I tillegg er det budsjetter med 1,5 millioner kroner til forprosjektering i 2026/2027.

Fra 1.1.2026 endres budsjett- og regnskapsforskriften og selvkostforskriften. Endringene gjelder forlenget avskrivningstid/levetid på investeringer. Levetiden på ledningsnett økes fra 40 og opptil 80 år, levetiden på forbrenningsanlegg, renseanlegg, pumpestasjoner og høydebasseng endres fra 20 år og opptil 40 år. I tillegg økes maksimal avskrivningstid på nye barnehagelokaler, skolelokaler, idrettshaller og idrettsanlegg, boliger og lokaler til bofelleskap fra 40 år til 50 år. Endringene gir isolert sett lavere gebyr innenfor selvkost, men vil også redusere minimumsavdraget til kommunen. Endringene gjelder fra 2026, og er innarbeidet i handlingsprogrammet.

Vann og avløp

I planperioden er det til sammen budsjettetert med investeringer på 600 millioner kroner innenfor vann- og avløpssektoren. Kommunen praktiserer selvkost innenfor vann og avløp. Selvkost medfører at investeringene inngår i avgiftsgrunnlaget for vann- og avløp som dekkes av kommunale gebyr og som blir betalt av abonnentene. Dersom

kommunen ikke har full selvkostdekning, vil disse investeringene bli subsidiert av de innbyggerne som ikke har kommunalt vann og avløp. Investeringene er nødvendige for å skifte ut gammelt ledningsnett samt kunne klare å møte fremtidig utbygging i Vestby.

Et av de store prosjektene kommunen skal gjennomføre de neste årene er byggingen av ny hovedvannledning fra kommunegrensen mot Moss kommune og gjennom Vestby kommune. Ny hovedvannforsyning skal sikre Vestby kommune reservevannskapasitet og bedre forsyningssikkerhet. Den kan også være en del av et overordnet system som skal sikre gjensidig vannforsyning for kommunene i Indre Oslofjord. Første etappe av prosjektet i Vestby går fra kommunegrensa i syd og nordover til Liabråten.

Reguleringsplanen for etappe 1 ble vedtatt i 2023. Reguleringsplanen for den neste etappen, som går mellom Liabråten og Stensli ble startet i 2025, og planlegges ferdig regulert høsten 2026. Arbeidet med reguleringsplan for traseen fra Stensli, over E6 ved Follotunnelen og frem til Hølen starter opp i 2026. Byggingen av etappe 1 av hovedledningen er planlagt utført i perioden 2026-2028. I Handlingsprogrammet for 2026-2029 er det avsatt 190 millioner kroner til byggingen av ny hovedvannledning.

Vestby sentrum

I vedtatt områdereguleringen for Vestby sentrum fra 2016 er det fastsatt rekkefølgekrav for byggingen av offentlig infrastruktur. Byggingen av offentlig infrastruktur gjøres gjennom vedtatt finansieringsmodell for Vestby sentrum. I finansieringsmodellen er kostnadene fordelt mellom utbyggere, som betaler et kronebeløp per kvadratmeter som bygges ut, og kommunen som også bidrar med finansiering. Litt forenklet bidrar utbyggerne med fire kroner per kommunale krone som legges ned i infrastruktur i sentrum.

Prosjektet med å opparbeide ny rundkjøring i krysset Garderveien x Osloveien, skal gi bedre trafiksikkerhet og flyt i krysset. Reguleringsplan for rundkjøring er vedtatt, og byggeplan er under arbeid. Fylkeskommunen, som veieier, skal godkjenne byggeplanen før den kan legges ut på anbud. Det planlegges bygging i perioden 2027-2028.

I forbindelse med etablering ny avlastningsvei i Vestby sentrum har rådmannen i 2026 lagt inn midler til detaljprosjektering, utarbeidelse av byggeplan og grunnnerv. Budsjettmidler til opparbeidelse av veien, samt to rundkjøringer, er foreslått i 2027-2028.

Det skal bygges avfallssuganlegg i Vestby sentrum. Anlegget skal håndtere avfall fra sentrumsområdet, ved hjelp av et underjordisk rørsystem som frakter avfallet til en terminal. Fra terminalen vil renovasjonsbil frakte avfallet i lukkede containere videre til avfallsdeponi. Februar 2025 ble reguleringsplanen for terminaltomten vedtatt av kommunestyret. Tomten har blitt overdratt til kommunen fra fylkeskommunen. Prosjektering av tomten og bygget er planlagt i 2027. Bygging av terminalbygget må skje etter at ny rundkjøring i Osloveien x Garderveien er etablert da deler av tomten må benyttes til omkjøringsvei. Bygging av terminalen er planlagt i 2028-2029.

Rådmannen har i handlingsprogrammet lagt inn til sammen 73 millioner kroner til Rådhuslokket med torg og Rådhusparken. Rådhuslokket er et kombinert vareleverings- og parkeringsanlegg som inneholder 18 plasser i henhold til skisseprosjektet fra 2024. Rådhusparken skal bli Vestbys nye sentrumspark i henhold til områdeplanen. Det skal tilrettelegges for kultur, lek og arealer som innbyder til opphold med sitteplasser. Parken ønskes opparbeidet med frodig vegetasjon og infiltrasjonskanal/åpne

overvannsløsninger som skaper naturlige vannelementer i parken. De neste fasene er reguleringsplan, forprosjekt, tilbudskonkurranse og detaljprosjekt før byggestart. Reguleringsplanen vil omfatte Rådhuset, Rådhusstorget, Rådhusparken og S5. Planprosess og skisseprosjekt med brukermedvirkning vil skje i 2025-2026 etterfulgt av forprosjekt i 2027.

2.11 Rentenivå

Styringsrenten ble redusert med 0,25 prosentpoeng i juni 2025, fra 4,5 prosent til 4,25 prosent, og ytterligere med 0,25 prosentpoeng til 4,0 prosent i september. I Norges Banks septemberprognose er rentebanen noe oppjustert sammenlignet med rapporten fra juni 2025. I prognosen er det ikke lagt inn ytterligere rentekutt i 2025, men den signaliserer to kutt på til sammen 0,5 prosentpoeng innen september 2026.

Tabellen nedenfor viser anslagene for renteutviklingen i styringsrenten og NIBOR. Anslagene bygger på prognoser fra Kommunalbanken og kommunens gjeldsrådgiver, Bergen Capital Management (BCM).

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Norges Bank styringsrente	4,40 %	4,00 %	3,88 %	3,47 %	3,26 %	3,26 %
NIBOR	4,76 %	4,28 %	3,99 %	3,58 %	3,41%	3,41%

Renteanslagene for 2024 og 2025 er hentet fra handlingsprogrammet 2025–2028, vedtatt i desember 2024.

NIBOR er en estimert pengemarkedsrente som benyttes av banker og kredittinstitusjoner for å beregne kostnaden ved direkte utlån, uten tillegg fra investorer. Den utgjør normalt grunnlaget for lånerenter i det norske kredittmarkedet. Differansen mellom styringsrenten og NIBOR, pengemarkedpåslaget, reflekterer usikkerhet i markedet, særlig knyttet til risiko for mislighold. Ved økt usikkerhet stiger påslaget for å redusere investorenes tapspotensial.

Rentebanen er usikker og må betraktes som et estimat. Geopolitisk uro og handelskonflikter har i 2025 ført til store svingninger i kredittmarginene. Det er derfor sannsynlig at anslagene for 2026 og videre vil kunne endres betydelig fremover.

Vestby kommune har en stor andel av lån i finansmarkedet. Usikkerhet og svingninger i kredittmarginene kan føre til økte rentekostnader, uavhengig av styringsrenten, ettersom renten på lån i markedet er sterkt påvirket av kredittmarginene ved tidspunktet for låneopptak eller refinansiering. Til tross for dette har det vært lønnsomt for kommunen å forvalte en stor andel av gjelden i finansmarkedet, fremfor ordinære PT-lån i KBN og KLP.

Tabellen nedenfor viser renteanslagene som er lagt til grunn i rådmannens forslag til handlingsprogram 2026-2029. Renteanslagene for 2026 og videre er høyere enn i handlingsprogrammet 2025–2028.

Budsjettrenteestimat	2026	2027	2028	2029
Budsjettrente Nibor	3,99 %	3,58 %	3,41 %	3,41 %
Budsjettrente markedslån	4,49 %	4,08 %	3,91 %	3,91 %
Budsjettrente PT rente	4,69 %	4,28 %	4,11 %	4,11 %
Budsjettrente Husbanken	4,18 %	3,78 %	3,61 %	3,61 %
Budsjettrente Innskudd	4,55 %	4,14 %	3,97 %	3,97 %

Dersom renten blir ett prosentpoeng høyere enn forutsatt i handlingsprogrammet, vil renteutgiftene øke med om lag 27 millioner kroner i 2026, utover det som er innarbeidet i budsjettet.

2.12 Likviditet

Likviditet handler om kommunens evne til å oppfylle sine løpende økonomiske forpliktelser, som lønn, kjøp av varer og tjenester, samt betaling av renter og avdrag. Kommunens likviditet består av den samlede bankbeholdningen, inkludert eventuelle tilgjengelige trekkrettigheter (kassakreditt).

Likviditeten varierer naturlig gjennom året og mellom år. Dette skyldes blant annet forskjeller i tidspunkt for inn- og utbetalinger, endringer i kostnads- og inntektsnivå, samt bruk av kommunens fond. Det er viktig å merke seg at likviditet ikke er det samme som kommunens økonomiske resultat. Vestby kommune har over tid hatt god likviditet.

Å utarbeide presise likviditetsprognoser er krevende, og likviditeten følges derfor nøye gjennom hele året. For å sikre at kommunen til enhver tid kan dekke sine løpende forpliktelser, er det anslått at det bør være en bankbeholdning på minimum 200 millioner kroner. I perioden januar til september 2025 har den gjennomsnittlige likviditeten vært på om lag 500 millioner kroner.

I rådmannens forslag til handlingsprogram for perioden 2026–2029 videreføres fullmakten til å inngå avtale om trekkrettighet (kassakreditt).

2.13 Eiendomsskatt

Anslaget for eiendomsskatt er foreslått økt med 26 millioner kroner fra 2025 til 2026, til 110 millioner kroner. Økningen skyldes ny taksering av eiendommer, gjennomført i 2024 med virkning fra 2025. Takseringen gir en eiendomsskatt på om lag 117 millioner før klagebehandling. Innen klagefristens utløp våren 2025 mottok Vestby kommune 81 klager på det nye skattegrunnlaget. Klagebehandlingen var ikke avsluttet på tidspunktet for rådmannens fremleggelse av handlingsprogrammet. På grunn av usikkerheten knyttet til utfallet av klagebehandlingen, er inntektsanslaget for eiendomsskatt i 2026 satt syv millioner kroner lavere enn det utskrevne skattegrunnlaget isolert sett skulle tilsi.

Eiendomsskatten justeres gjennom ny taksering hvert tiende år. Det betyr at eiendomsskatten vil være nominelt uendret frem til neste taksering, som igjen betyr at

eiendomsskatten reelt får mindre verdi for hvert år som går. Med en kommunal pris- og lønnsvekst på 3,5 prosent hvert år vil eiendomsskatten siste år i perioden synke fra 110 millioner kroner til 98,9 millioner kroner. Dette medfører at kommunen innen 2029 må ha effektivisert eller økt andre inntekter med 11,1 millioner kroner.

2.14 Skatt og rammetilskudd

Kommunens frie inntekter, som består av skatteinntekter og rammetilskudd, er i handlingsprogrammet basert på regjeringens forslag til statsbudsjett. For beregningene i fireårsperioden er det benyttet KS sin prognosemodell, som tar utgangspunkt i statsbudsjettet.

Skatteinntektene kan variere fra år til år sammenlignet med landsgjennomsnittet, noe som påvirker inntektsutjevningen i rammetilskuddet. For å redusere effekten av tilfeldige svingninger, er det benyttet et gjennomsnitt av kommunens skatteinntekter i prosent av landsgjennomsnittet over de tre siste årene, i tråd med anbefalingene fra KS. Dette gjennomsnittet ligger til grunn for skatteanslaget i perioden.

Rammetilskuddet består av flere komponenter og bygger på regjeringens budsjettforslag. Hovedkomponentene er innbyggertilskudd (likt beløp per innbygger), utgiftsutjevning og inntektsutjevning. I tillegg inngår mindre komponenter som skjønnstilskudd, veksttilskudd og midler med særskilt fordeling. Skjønnstilskuddet økes med 200 tusen kroner fra 2025, til totalt 1,5 millioner kroner i 2026. Det er ikke lagt inn skjønnstilskudd for resten av perioden.

Vekstkommunetilskuddet reduseres fra om lag 3,4 millioner kroner i 2025 til 2,9 millioner kroner i 2026, og videre til 2,0 millioner kroner i 2027. Det er ikke budsjettet med veksttilskudd i 2028 og 2029. Midler med særskilt fordeling utgjør 9,1 millioner kroner av rammetilskuddet. Dette inkluderer bortfall og innlemming av øremerkede tilskudd knyttet til helsestasjon- og skolehelsetjenesten, grunnskoletilskudd, tilbakeføring av nedvekting innen pleie og omsorg (PU), samt realvekst som følge av nytt inntektssystem.

2.15 Buffere

I rådmannens budsjettforslag er det satt av tre reserveposter. Generell reservepost på 20 millioner kroner, lønnsreserve på 30 millioner kroner, og ny reservepost til økte kostnader til eldreomsorg, utover demografikompensasjon fra 2027. I tillegg gjenstår det 0,823 millioner kroner årlig fra 2027 av reserven satt av i handlingsprogrammet 2025-2028 til styrking av administrasjon og ledelse.

Den generelle reserveposten skal dekke opp for eventuelle endringer i rammebetingelser, svikt i skatteinntang og andre driftsendringer. Reservepotten er videreført på 20 millioner kroner i hele perioden.

Lønnsreserven skal dekke lønnsøkninger i sentralt og lokalt lønnsoppgjør i 2026. I statsbudsjettet er anslag for lønnsvekst i 2026 beregnet til 4 prosent. På det enkelte område er lønnskompensasjonen for sentralt lønnsoppgjør i kap. 4, og lokalt lønnsoppgjør i kap. 3 og 5 for 2025 innarbeidet i rammene fra 2026. I handlingsprogrammet for 2025-2028 satt rådmannen av en ny reservepost på 25 millioner kroner til varslede økte pensjonskostnader. I handlingsprogrammet 2026-2029

er pensjonssatsen til KLP økt fra 14,5 prosent til 18 prosent. Som følge av dette, er reserveposten til økte pensjonskostnader fordelt ut i rammene til kommunalområdene fra 2026. Økningen i pensjonskostnader vises som en del av lønnskompensasjonen. Lønnskompensasjonen inneholder også lønnsglidning. Størrelsen på lønnsglidningen varierer mellom områdene.

Reserveposten i handlingsprogrammet 2025-2028 på 15 millioner kroner til dekning av økte driftskostnader til IKT er innarbeidet i rammen til Sentraladministrasjon/Digitalisering.

I tillegg er det satt av en ny reservepost på 5 millioner kroner i 2027, 7,5 millioner kroner i 2028 og 10 millioner kroner i 2029 til fremtidige økte kostnader til eldreomsorg. Reserveposten er ment å dekke kostnader utover demografikompensasjonen. Rådmannen vil komme tilbake til fordeling av reserven i handlingsprogrammet for 2027-2030.

Som vist i handlingsprogrammet, spesielt i kapitlet om Kommuneindeksen 2025, er Vestby kommune blant landets aller mest kostnadseffektive kommuner og blant de kommunene i landet med lavest kostnadsnivå. Felles for samtlige kommuner i landet de senere årene som driver mer effektivt og med lavere samlede kostnader enn Vestby kommune er at de bruker vesentlig mer enn Vestby kommune på administrasjon og ledelse. Rådmannen ser det ikke hensiktsmessig å heve ressursbruken på administrasjon og ledelse i Vestby kommune helt opp på nivå med de andre kommunene vi sammenlikner oss med, men presiserer at videre effektivisering, reduksjon av samlet kostnadsnivå og heving av den objektive kvaliteten på kommunens tjenester vil kreve en målrettet og begrenset styrkning av administrasjon og ledelse i Vestby kommune.

2.16 Netto driftsresultat

I planperioden utvikler netto driftsresultat seg slik:

	2 026	2 027	2 028	2 029
Netto drift i millioner kroner med generell reservepost i budsjettet	1,919	4,993	8,677	8,869
Netto drift i % med generell reservepost i budsjettet	0,09 %	0,24 %	0,42 %	0,43 %
Netto drift i millioner kroner uten generell reservepost i budsjettet	21,919	24,993	28,677	28,869
Netto drift i % uten generell reservepost i budsjettet	1,06 %	1,22 %	1,40 %	1,41 %

Rådmannen legger fram et forslag til handlingsprogram med et beskjedent positivt netto driftsresultat hvert år i perioden. Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter øker fra 0,09 prosent i 2026 til 0,43 prosent i 2029. Den generelle reserveposten er videreført i budsjettet med 20 millioner kroner årlig. Den finansielle handlingsregelen kommunestyret rådmannen nå foreslår, tilsier et netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 1,0 prosent. Dersom budsjettet hadde blitt lagt frem uten den generelle

reserveposten på 20 millioner kroner, ville netto driftsresultat i 2026 vært på 1,06 prosent. I 2029 ville netto driftsresultat økt til 1,41 prosent.

Handlingsprogrammet er utarbeidet i «faste priser», og som er et prinsipp kommunen har budsjettert etter siden 2003. Dette betyr at vi ikke fremskriver befolkningen, og heller ikke gjør noe anslag på hvilken vekst i frie inntekter kommunen vil få som en følge av demografiendringer og vekst i kommunesektoren. Denne måten å budsjettere på betyr at det legges inn økte driftskostnader som følge av endringer i tjenestebehov første året i handlingsprogrammet, men ikke i de tre siste årene. Som hovedregel vil denne måten å budsjettere på medføre at netto driftsresultat for et år blir bedre ved neste rullering.

2.17 Utfordring ved neste rullering av handlingsprogrammet

Rådmannen legger fram et forslag til handlingsprogram 2026-2029 der netto driftsresultat omtrent er i null det første året i perioden. Forutsetningene om eiendomsskatt og stor befolkningsvekst har vært to «grunnsteiner» i budsjettarbeidet over flere år, og har bidratt til at tidligere handlingsprogram frem til og med 2022 har blitt vedtatt uten betydelige driftskutt. Økt eiendomsskatt, som følge av ny taksering, er sammen med omstillingsarbeidet som ble gjennomført i 2023 og 2024, medvirkende årsaker til at handlingsprogrammet 2026-2029 legges frem uten nye omfattende kutt.

Arbeidet med handlingsprogrammet for 2026-2029 har likevel vært krevende slik det har vært de siste årene. Regjeringens forslag til statsbudsjett og endringer inntektssystemet og skattefordelingen har bidratt positivt, men er i seg selv ikke nok til å sikre Vestby kommune bærekraftig økonomisk utvikling i fremtiden. Rådmannen mener fokuset fremover må være å holde investeringsnivået nede, finne nye måter å levere tjenestene på, og ha streng budsjett disiplin for å kunne bygge reserver for fremtiden.

Et sentralt punkt er å fortsette arbeidet med å vri tjenesteytingen fra heldøgns omsorg til at flere kan bo hjemme med bistand fra hjemmetjenesten. Det er avgjørende at vi lykkes med å fortsette denne vridningen fra heldøgnsomsorg til hjelp i hjemmet.

Kommunens gjeldsgrad medfører fortsatt at Vestby kommune er svært utsatt ved renteøkninger, dette i større grad enn de fleste kommuner vi sammenlikner oss med.

Fortsatt økende global usikkerhet, inflasjon som fortsatt er høyere enn inflasjonsmålet og økende risiko internasjonal økonomisk og politisk instabilitet medfører vesentlig mer usikkerhet og større risiko for svingninger rundt anslagene og estimatene handlingsprogrammene legger til grunn. En konsekvens av dette er økt behov for god likviditet, frie midler på disposisjonsfond og sentrale avsetninger for trygg håndtering av usikkerhet i budsjettene.

I kommende handlingsprogram må man fortsette å lykkes med å skape robuste og bærekraftige velferdstjenester for Vestby kommunes innbyggere. Rådmannens syn er at dette best og mest effektivt gjennomføres ved å fortsette det gode arbeidet med grundige gjennomganger av kommunens tjenester og godt bearbejdede tiltak som sikrer videre utvikling av gode samskaptede tjenester for Vestbys innbyggere også i fremtiden.

3. ALTERNATIVER

Kommunestyret har flere alternativer. Det kan innføres generell eiendomsskatt, og eiendomsskatten vil da også omfatte hytter og boliger. Hvor stort inntektspotensialet som ligger i generell eiendomsskatt er ikke tilstrekkelig vurdert, men vil trolig være i størrelsesorden 25 millioner kroner per promille, dersom det ikke innføres bunnfradrag. Eiendomsskatten for næringseiendommer ble økt fra 6 til 7 promille fra 2021 og kan ikke økes ytterligere. Det ble i 2024 gjennomført ny taksering av næringseiendommene gjeldende fra 2025. Taksering gjennomføres hvert 10. år, så de kommende årene må eventuelle økte inntekter komme som følge av flere skatteobjekter.

Kommunen er så utsatt for renteøkning at rådmannen mener det ikke er noe realistisk alternativ å øke lånegjelden utover det som er nødvendig.

Slik den økonomiske situasjonen er i handlingsprogramperioden, anbefaler rådmannen at eventuelt nye driftstiltak salderes ved å redusere andre tiltak som er innarbeidet i rådmannens forslag.

Rådmannen er av den oppfatning at det ikke er noe alternativ å øke skatteanslaget eller anslaget på rammetilskudd.

4. KONKLUSJON

Norske kommuner, så vel som Vestby kommune, står foran betydelig utfordringer i årene som kommer. Demografiendringene med en stadig økende andel eldre i befolkning og en synkende andel av befolkningen i de yngre aldersgruppene er nå for alvor merkbare for både kommunens samlede ressursbehov og ressursfordeling. Kommunen må fortsette arbeidet med å legge om måten man gir innbyggerne tjenester på, samtidig som innbyggerne får de tjenestene de har krav på. Dette må i størst mulig grad gjennomføres uten økt behov for ressurser og økte kostnader.

Samtidig må tjenestene styrkes gjennom økt samhandling, samskaping og forebygging. Uten fortsatt fokus på dette vil Vestby kommunes økonomiske bærekraft være under sterkt press også i årene som kommer.

Rådmannens forslag til handlingsprogram inneholder heller ikke i denne perioden eiendomsskatt på bolig, selv om de fleste norske kommuner nå har innført denne skatten. Etter rådmannens syn vil det være mulig å unngå å innføre eiendomsskatt på boliger også i fremtiden, men det betinger et nøkternt nivå på driftsutgiftene og at investeringer ikke gjennomføres før de er strengt nødvendige.

Det ventede budsjettforliket på Stortinget vil etter all sannsynlighet resultere i bedre kommunale rammer enn det regjeringen har foreslått. Rådmannen vil på det sterkeste anbefale at et høyere nivå på skatt og rammetilskudd brukes til å styrke netto driftsresultat. Vestby kommune må i de nærmeste årene frigjøre midler til de investeringene og vedlikeholdskostnadene som vi vet kommer. Det viktigste kommunestyret kan gjøre nå er å ikke binde opp for mye midler i fremtiden.

Rådmannens klare oppfatning er at investerings- og driftstiltak som eventuelt innarbeides i tillegg til rådmannens forslag enten må salderes med å reduseres andre poster, eller ved å innføre eiendomsskatt på bolig.